

RANG KOMPOTENTLI TIL BIRLIKLARINING AHAMIYATI.(ISPAN VA O'ZBEK TILLARI MISOLIDA)

Azizxo'jayeva Nargiza Abdug'apurovna

*O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti Roman german filologiyasi
fakulteti Ispan tili nazariy fanlar kafedrasi stajyor o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ranglar shunchaki vizual stimul emas; ular chuqur madaniy ma'no va uyushmalarni o'z ichiga olgan kuchli ramzlardir. Rangga mos keladigan til birliklarining milliy-madaniy xususiyatlarini o'rganish dunyoning turli madaniyatlarida ranglarning qanday qabul qilinishi, talqin qilinishi va ishlatilishiga oydinlik kiritadi. Ushbu maqola ranglar, til va madaniyat o'rtasidagi murakkab munosabatlarni o'rganadi, ranglar milliy o'ziga xoslik va madaniy me'yorlarni shakllantirishning turli usullarini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: til, til birliklari, rang, kompetentsiya, an'analar, me'yor, qobiliyat, idrok.

Ranglar jamiyatning qadriyatlari, e'tiqodlari va an'alarini aks ettiruvchi madaniy ifodalashda muhim rol o'ynaydi. Turli madaniyatlar ranglarga o'ziga xos ma'nolar berib, ramziylik va ahamiyatlilikning boy gobelenini yaratadilar. Misol uchun, qizil rang Xitoy madaniyatida omad va farovonlikni anglatishi mumkin, G'arb jamiyatlarida esa ehtiros va sevgi bilan bog'liq. Ushbu madaniy nuanslarni tushunish samarali muloqot va madaniyatlararo o'zaro aloqalar uchun juda muhimdir.[1]

Til birliklari muayyan tildagi ranglarni tasvirlash uchun ishlatiladigan lingvistik iboralar va atamalarni anglatadi. Rangli kompetentsiya ranglarni madaniy kontekstda to'g'ri idrok etish, nomlash va talqin qilish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Har bir tilda so'zlashuvchilarning madaniy ustuvorliklari va idrok farqlarini aks ettiruvchi o'ziga xos rang atamaları mavjud.[2]

Misol uchun, ba'zi tillarda boshqa tillarda farqlanmaydigan ko'k rang soyalari uchun alohida so'zlar mavjud. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ranglarni idrok etish turli madaniyatlarda farq qilishi mumkin, bu odamlarning ranglarni qanday tasniflashi va talqin qilishiga ta'sir qiladi. Misol uchun, Namibiyaning Himba xalqi yashil va ko'k ranglarni G'arb kuzatuvchilaridan farqli ravishda ajratib turadigan ranglarni tasniflashning noyob tizimiga ega ekanligi aniqlandi. Ushbu o'zgarishlar rangni idrok etish va bilishni shakllantirishda madaniyatning rolini ta'kidlaydi. Ranglar madaniy amaliyotlar va marosimlarda muhim rol o'ynaydi va o'ziga xoslik, maqom va hissiyotning kuchli ramzi bo'lib xizmat qiladi. Ko'pgina madaniyatlarda o'ziga xos ranglar diniy marosimlar, bayramlar va marosimlar bilan bog'liq. Misol uchun, oq rang ko'pincha G'arb madaniyatlarida dafn marosimlarida motam va hurmatni ramziy qilish uchun kiyiladi, boshqa kontekstlarda esa poklik va yangi boshlanishlarni anglatadi. Rangga mos keladigan til birliklarining milliy-madaniy xususiyatlarini tushunish samarali madaniyatlararo muloqot uchun juda muhimdir. Rang ma'nolarini noto'g'ri talqin qilish tushunmovchiliklarga va madaniy soxtalikka olib kelishi mumkin. Ranglarning turli xil

madaniy ma'nolarini tan olish va hurmat qilish orqali odamlar madaniyatlararo o'zaro ta'sirlarni sezgirlik va xabardorlik bilan boshqarishlari mumkin.[3]

Madaniyatlararo muloqotda rang ramziyligini tushunish muloqot samaradorligi va madaniy sezgirlikni oshirishi mumkin bo'lgan bir nechta amaliy ta'sirga ega. Turli madaniyatlar ranglarga turli xil ma'nolar beradi. Ushbu madaniy farqlarni tushunish odamlarga ma'lum ranglar ortidagi mo'ljallangan xabarni yoki ramziylikni noto'g'ri talqin qilishdan qochishga yordam beradi, bu esa aniqroq muloqotga olib keladi. Muloqotda ranglardan to'g'ri foydalanish turli madaniyatlarga ega bo'lgan shaxslar bilan ishonch va munosabatlarni o'rnatishga yordam beradi. Madaniy jihatdan mos ranglarni tanlab, muloqotchilar madaniy me'yorlar va qadriyatlarga hurmat ko'rsatadilar, ijobiy munosabatlarni rivojlantiradilar. Globallashtirilgan bozorda rang ramziyligini tushunish samarali marketing uchun juda muhimdir.[5]

Turli madaniy kontekstlarda maqsadli auditoriya bilan rezonanslash uchun ranglarni moslashtirish brendni idrok etish va jalb qilishni kuchaytirishi mumkin. Rang ramziyligidan xabardorlik ko'p madaniyatli muhitda samarali muloqot va hamkorlikni osonlashtiradi. Ranglarning madaniy konnotatsiyalarini hisobga olish, xilma-xillikni qadrlaydigan inklyuziv muhitni yaratishga yordam beradi. Ranglar muayyan jamoalar uchun chuqur madaniy ahamiyatga ega bo'lishi mumkin. Ushbu nozikliklarni yodda tutish va haqoratli bo'lishi mumkin bo'lgan ranglardan qochish madaniy qobiliyat va hurmatni namoyish etadi va ijobiy o'zaro ta'sirlarni rivojlantiradi. Ranglar hissiyotlar va niyatlarni ifodalash uchun kuchli vositadir. Rang ramziyligini tushunish odamlarga xabarlarini samarali va haqiqiy tarzda etkazish imkonini beradi, madaniyatlararo o'zaro ta'sirlarda muloqotning ta'sirini kuchaytiradi. Madaniyatlararo muloqotda rang ramziyligini tushunib, odamlar madaniy farqlarni yo'naltirishlari, samaraliroq muloqot qilishlari va turli madaniy kontekstlarda mustahkam aloqalar o'rnatishlari mumkin.[4]

Xulosa:

Rangga mos keladigan til birliklarining milliy-madaniy xususiyatlarini o'rganish ranglar, til va madaniyat o'rtasidagi murakkab munosabatlar haqida qimmatli fikrlarni beradi. Turli madaniyatlarda ranglar qanday idrok etilishi, nomlanishi va ramziy ifodalanishini o'rganib, biz inson ifodalarining xilma-xilligi va boyligini chuqurroq tushunamiz. Ranglar lingvistik to'siqlardan oshib, bizni madaniy merosimiz va jamoaviy o'ziga xoslik bilan bog'laydigan universal belgilar bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mahmudov N. - In search of ways of perfect study of the language...// Uzbek language and literature.-Tashkent, 2012.-№5.-B. 3-16.[1]
2. Akhmedova, daughter of Odinakhan Abdullajon. "Linguculturalology as a cultural phenomenon of language". Foreign philology language • literature • educational scientific-methodical journal. 2019. -102-104.[2]
3. Teliya V.N. Russian phraseology: semantic, pragmatic and linguocultural aspects. - M.: Shkola "Yaziki russkoy kulturi", 1196-S.222.[3]
4. Naemeh Nahavandi (2011)The Effect of Task-based Activities on EFL Learners' Reading Comprehension [4]
5. Bi Qiumin, A New Model of Mobile Reading: Interest-based and Social-based Social Reading. Research on Publishing and Distribution. Vol. 32(2013) No.4, p. 49-52[5]

